

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ADANA'NIN ALADAĞ İLÇESİNDE KIZ ÖĞRENCİ YURDUNDA MEYDANA GELEN ELİM YANGIN VAKASININ ARAŞTIRILMASI VE BENZER ACILARIN BİR KEZ DAHA YAŞANMAMASI VE KAMUSAL EĞİTİM VE BARINMA HAKLARININ TÜM ÖĞRENCİLERİMİZ İÇİN GÜVENCE ALTINA ALINIP YAYGINLAŞTIRILMASI İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI MUHALEFET ŞERHİ

TEMMUZ

2017

Adana'nın Aladağ ilçesinde 29 Kasım 2016 günü 11'i öğrenci, toplamda ise 12 kişinin yaşamını yitirdiği yurt yangını son dönemde toplum vicdanında derin yaralar açmış elim bir olay olarak hafızalardaki yerini korumaktadır. Bu yangının toplum nezdinde bir nebze de olsa söndürülebilmesi için, TBMM'de bulunan dört partinin ortak kararıyla kurulmuş olan komisyonun amacı siyaset üstü bir çalışma sergilenmesi, sorumlu olanların tespiti ve bir daha benzer olayların yaşanmaması için neler yapılması gerektiğinin belirlenmesiydi.

AKP'nin üye bildirmemesi nedeniyle uzun süre çalışmalarına başlayamayan komisyonumuz, kurulmasının üzerinden bir ayı geçen bir süreden sonra 09.02.2017 tarihinde ilk toplantısını gerçekleştirebilmiş ve bu toplantıda Komisyon Başkanı, Başkanvekili, Sözcü ve Kâtip üyelerini seçmiştir. Maalesef daha ilk toplantıda bu komisyonun ortak akıl adına maksadına ulaşacağı konusunda kaygılar oluşmuştur. Komisyon başkan, başkan yardımcısı ve sözcüsünü belirlemek üzere seçim yapılma aşamasında, Ana Muhalefet Partisi sıfatıyla başkanlık seçiminin çoğunluk usulü üzerinden yapılmaması, paydaşlığın ortaklaşa kullanılması konusunda isteğimiz, bu isteğin iyi niyeti ve birleştirici amacı göz ardı edilerek anında reddedilmiş, çoğunluk kararıyla başkan, başkan yardımcısı ve sözcü iktidar partisi milletvekillerinden seçilmiştir.

Ortak görüş ve mutabakat ile kurulan böyle bir komisyonda hedefimiz muhalefet milletvekillerinin de eşit olarak katkı sunması iken, tamamı iktidar partisi tarafından hazırlanan program dâhilinde çalışmalar planlanmış ve yürütülmüştür.

Adı üzerinde; bir komisyon çalışmasının, belirleyiciler ve dinleyicilerden oluşmayacağı açıktır. Bu nedenle ilgili komisyonda görev alan herkesin, sadece önüne konulanları değil, önüne konulacakları da planlayan aşamasında aktif olarak yer almaları gerektiğine dair yaptığımız vurgu göz ardı edilmiştir. Bu nedenle komisyonun çalışma biçimi tek taraflı gerçekleşmiş, muhalefet partilerinin soru sormak ve gelen konukları dinlemek dışında aktif başka bir katkılarına ya da yaptırım güçlerine imkân verilmemiştir. Bu çalışma biçimi, komisyonun ilk oturumundan itibaren bu yangının ortaya çıkış nedenlerinin yanı sıra, bu yurdun varlığı ve çalışmasına dair bazı verilerin saklanmak istendiği, ya da kayırılacak kişilerin olabileceği konusunda soru işaretleri oluşturmuştur. Bu çalışma biçimine karşın komisyonun CHP'li üyeleri olarak komisyona katılım ve çalışmalar sürdürülmüştür.

Aladağ yurt yangınında yanarak hayatını kaybeden evlatlarımızın acısıyla, bu elim olayın sebeplerinin ve sorumlularının ortaya çıkarılması için dinlenmesini talep ettiğimiz kişi

ve kurumları komisyona yazılı olarak bildirmemiz ve talep etmemiş söylenmiştir. Yazılı ve sözlü bildirim ve talebin yapılmasına karşın, talep ettiğimiz kişi ve kurumlar komisyona davet edilmemiştir.

Komisyona bilgi aktarımı için davet edilen kişi ve kurumların tamamı iktidar partisi tarafından belirlenmiştir. Bu bağlamda Bilgi, katkı ve sorumluluk açısından konuyla hiç ilgisi olmayan kişiler (örneğin YÖK temsilcileri) komisyona çağırılmıştır. Bu kişiler, konu ile ilgisi olmayan -örn. “üniversitelerimizin ne kadar iyi ve başarılı olduğuna dair” -sunumlar yapmış, hem katılımcılar hem de davet edilen kişiler açısından gereksiz zaman öldürücü, katmadeğeri olmayan bir süreç oluşturulmuştur. Hatta bu kurumları temsilen katılan kişiler, komisyona neden çağırıldıklarını kendilerinin de anlamadığı yönünde beyanda bulunmuşlardır.

Konunun asıl muhatabı olan birçok kişi ve kurum komisyonda dinlenmemiştir. Yazılı görüş alınması yeterli olabilecek kurumların komisyon oturumlarına katılımları ve süreci doldurmaları için uğraş verilmiştir.

CHP grubu olarak önerdiğimiz kişi ve kurumların çağırılmaması, dinlenmemesi komisyon ortağı olarak yok sayılmamız anlamına gelmektedir. Bu tutum yani muhalefetin yok sayılması, komisyonu olumsuz biçimde etkilemiş, verimli ve etkili sonuçlar alınmasını engellemiştir. Komisyonun kurulduğu ilk gün birlikte bir yol haritası belirleyeceğiz denilmesine rağmen, yol haritası tamamen komisyonu yönetenlerce çizilmiş ve muhalefet maksatlı olarak dışarıda bırakılmıştır. Tüm Türkiye kamuoyunu ayağa kaldıran bu travmatik olayın incelendiği komisyonun bu tarz çalışma biçimi nedeniyle, hiçbir yere varamamış, ne yangınla ilgili örtülü gerçekler aydınlatılabilmiş, ne de yeni yangınların önlenmesine dair kayda değer bir garanti verilebilmiştir.

Adana ili Aladağ ilçesinde Süleymancılar cemaatine ait olduğu bildirilen ve bilinen Özel Aladağ Ortaöğretim Kız Öğrenci Yurdunda meydana gelen yangında 11 öğrenci ve 1 yurt görevlisinin feci şekilde can vermesi, ülkemizdeki tarikat ve yurtlar gerçeğini yeniden görünür kılmıştır. Süleymancıların Adana genelinde 80 kadar yurdu olduğu ve bu yurtların 6'sının Aladağ'da olduğu belirtilen bilgiler arasındadır. Özellikle 15 Temmuz darbe girişiminden sonra AKP ile ilişkileri yeniledikleri, tasfiye edilen FETÖ'den doğan boşluğun bir kısmının bunlarla doldurulduğu da yapılan yorumlar arasındadır. Dava dosyası sadece yurt sorumluları ile sınırlı tutulmuş olup, 7 yurt idarecisinden 6'sı halen tutukludur. Olaydan bir süre sonra sorumlular serbest bırakılmış, tepki üzerine yeniden tutuklanmışlardır. Kamu yöneticisi ve

siyasi sorumlularla ilgili dosya ayrılmış olup, bu yolla olayı zamana yayıp unutturma anlayışı olduğu ortadadır.

Komisyon çalışmaları devam ederken yangının olduğu yurt yıktırılmış ve deliller tamamen ortadan kaldırılmıştır. Bu bile başlı başına kabul edilemez bir gelişmedir ki, komisyonda yönetici sıfatıyla görev yapanlar, konuyla ilgili yaptığımız uyarılara kulak asmamıştır. Bunun nedeni olarak suçlu kişi ve kurumların devlete sızan ve kamuoyunda AKP Hükümetinin yeni gözdesi olduğu düşünülen cemaatlerle intisaplı olduğu, bu kişilerin hükümetçe maksatlı olarak korunduğu tarafımızca düşünülmektedir. Nitekim yurt yangınında evladını yitirmiş ailelerin beyanlarına bakıldığında da açıkça görülmüştür ki bu aileler sözü geçen cemaat tarafından hem tehdit edilmiş, hem de kendilerine çocuk başına para teklifi yapılmıştır. Komisyon üyelerimize konuşan mağdur velilerden, hayatını kaybeden Z.A.'nın babası M.A: "Millî Eğitim Müdürü'nün dokunulmazlığını kaldırın. Bu kişi, çocuklarımızı o yurda yerleştirdi. Sorumlular, Milli Eğitim Müdürü, Okul Müdürü, Fon Müdürü, çocuk yurdu kapalı diye bizim çocuklarımızı oraya yerleştirdiler. Süleymancılara yurdu kapanmasın diye bizim çocuklarımızı oraya yerleştirmemiz için baskı yaptılar."

Türkiye'de 2 bin 242 ortaöğrenim, bin 645 de yükseköğrenim yurdu olmak üzere toplam 3 bin 887 özel öğrenci yurdu bulunmaktadır. FETÖ'ye ait 820 yurt devlete devredilmiş olup, özel yurtların büyük bir bölümünün Süleymancılar, Menzil, İsmail Ağa, Nurcular, Nakşibendiler gibi tarikatların elinde olduğu tarafımıza iletilen bilgiler dâhilindedir. Rakamlar, yurtlarda devletin değil tarikat ve cemaatlerin etkili olduğunu ortaya koymuştur. Kontenjanı 374 bin olan yurtlarda, 204 bin öğrenci kalmaktadır.

Hatırlanacağı üzere 1 Ağustos 2008'de Konya'nın Balcılar beldesinde de Kur'an kursuna giden kız öğrencilerin kaldığı yurtda da Adana'dakine benzer bir facia yaşanmıştı. Adı geçen cemaate ait olduğu belirlenen Boğaziçi Özel Öğrenci Yurdunda yaşanan patlamada 17 kız öğrenci yaşamını yitirmişti. Facia sonrasında yapılan araştırmalarda bu cemaate ait 1700 dernek ve 1300 yurt/pansiyon olduğu belirlenmişti. Adı geçen kurumların, buldukları belde, ilçe ya da ilin etiketiyle "Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Derneği" adı altında çalıştığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca, MEB bünyesinde 2 bin 542'si orta öğrenim öğrencilerine hizmet veren pansiyon ve 325'i de temel eğitim öğrencilerine hizmet veren toplam 2 bin 867 yurt mevcuttur. 2 bin 542 ortaöğrenim yurdunun kapasitesi 431 bin 958 olup ve bu kurumlarda 296 bin 678 öğrenci

barınmaktadır. Ortaokul bünyesinde ise 325 Yatılı Bölge Ortaokulu'nda 56 bin 515 öğrenci barınmaktadır.

AKP iktidarı 2002 yılından bu yana Yatılı İlköğretim Bölge Okullarını (YİBO) kapatma eğilimi içinde olmuştur. YİBO'ların sayısının azalması ile birlikte köylerde bulunan öğrenciler cemaat, dernek ve vakıfların merdiven altı kaçak açtıkları ev, yurt ve pansiyonlarda kalmaya başlamışlardır. Karaman'da yaşanan olayda da yoksul köy çocukları Ensar Vakfı'nın kaçak yurdunda cinsel istismara uğradıkları belirlenmişti. YİBO'ların kapatılmaları bundan sonraki süreçte de yoksul öğrencilerin farklı cemaat ve tarikatların himayesi altına gireceğini göstermektedir. Aladağ'da da aynı sorun yaşanmış, devlet yurdunun bulunmaması nedeniyle yoksul köy çocukları, eğitimci kimliği olmayan dernek yöneticilerinin insafına bırakılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) yakın zamanda, "Özel Öğrenci Yurtları Yönetmeliğinde" değişiklik yapmış, 6/5/2017 tarihli resmi gazete ile de yayımlamıştır. "Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri Yönetmeliğine göre; Gerçek ve Tüzel kişilere Ortaokul Düzeyinde Yurt Açma İzni Verilmiştir. Bu durumda ön görülüyor ki cemaatler şimdi apartlarını, pansiyonlarını öğrenci apartı, öğrenci pansiyonu adı altında özel yurt haline getireceklerdir. Bu durum 10-11 yaşındaki öğrencilerin, dernek ve vakıflar ile şahısların açtığı özel yurtlarda kalmasını yasal hale getirecektir. Gerçek ve tüzel kişilere Ortaokul, İmam Hatip Ortaokulu, Ortaöğretim ve Yükseköğretim düzeyinde yurt, pansiyon, apart, stüdyo daire açma hakkı getirilmiştir. Özel yurtların açılması için en az 40, pansiyon için 30, apart ve stüdyo daire için 10 öğrenci şartı getirilmiştir. Kurumlarda geçici barınma adı altında ortaöğretim kurumlarında yükseköğretim öğrencilerinin, yükseköğretim yurtlarında ortaöğretim öğrencilerinin barınmalarına da izin verilmiştir.

Kurumların denetimi İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı ya da Şube Müdürünün başkanlığında Şube Müdürü ve resmi Ortaöğretim Kurumu müdürü tarafından yapılacaktır. Teftiş Kurulunun (Müfettişlerin) denetim yetkisi saklı tutulmuştur. Bu sorumluları örtbas etme anlayışı ile Aladağ yangını halen devam ediyor. Bu yönetmelik ile yeni Aladağlar yaratılacağı açıktır.

Milli Eğitim Bakanlığının sorumluluk alanında olan anılan asli hizmetlerin özel teşebbüsler eliyle tamamlanmaya çalışılması kabul edilemez bir durum olup, bununla birlikte bugüne kadar yaşanan elim olaylarda bunun aslında ne denli sakıncalı bir mesele olduğu da gün yüzüne çıkmıştır. Bu halde devletin asli görevi olan eğitim alanından çekilerek bu alanın ihtiyaç

gerekçesi gösterilip özel teşebbüse devredilmesi sorunun temel kaynağı olarak düşünölmelidir. Bilindiğı üzere öğrencilerin barındırılması iddiası altında açılan bu yurtların çok büyük bölümü vakıf, dernek bünyesi adı altında görünüyor olsa da bunların iktidar tarafından da korunup kollanan denetimden uzak tutulan laik, çağdaş eğitim sistemini özümseyememiş kurumlara ait oldukları herkesin malumudur. Özellikle köy okullarının ve bölge yatılı okullarının kapatılması ile birlikte ilk ve ortaöğretimde okuyan çocukların barınma ihtiyaçlarının sözü edilen bu tip dernek, vakıfların eline teslim edilmesi kabul edilemez. Cumhuriyetin ilk dönemlerinde köy çocuklarının en ileri düzeyde yetişmesi için kurulan Köy Enstitülerinin kapatılmasından bu yana kırsal kesimde yaşayan çocuklarımızın eğitimi zaten uzun yıllardır ihmal edilmişken bugün devletin tamamen sorumluluğunu terk etmesi hiçbir şekilde kabul edilemez.

Üstelik özel girişimcilik adı altında eğitim hizmetlerinin, amaçları belirsiz dini cemaatlere verilmesinin inanç grubu görünömlü suç örgütlerini cesaretlendireceğı unutulmamalıdır. Ülkemizin yakın zamanda yaşamış olduğu darbe tehdidi ve FETÖ gerçeğı ortada dururken, bu tür yapılanmalara izin verilmesi “Yeni paralel yapılar” oluşmasına alan açılması anlamına gelmektedir. FETÖ bütün insan kaynağını önce özel dershaneler, ardından paralı kolejler eliyle sağlamıştır. Faaliyetlerinin en önemli merkezi de eğitim olmuştur. Yıllar önce devletin eğitime alternatif olarak kendi eğitim kurumlarıyla adım adım büyümeye başlayan ve AKP iktidarından aldığı güçle devlete karşı darbe girişiminde bulunmaya cüret eden hain FETÖ yapılanması, bütünüyle bu yöntemi esas almış ve hem insan kaynağı bakımından hem ekonomik olarak devleti tehdit edebilecek güce de bu sayede ulaşabilmiştir. Özellikle maddi durumu iyi olmayan ailelerin çocuklarının bu yurtlar aracılığı ile aynı amaç doğrultusunda yetiştirilmesi söz konusu yapılar tarafından bir yöntem olarak kullanılmaktadır. Ülkemizin birçok şehrinde devlete ait ortaöğretim yurtlarının yeterli sayıda bulunmaması nedeniyle, yoksul ailelere çocuklarının okuması için tek olanak olarak bu yurtlar sunulmaktadır. İnsanlar da mecburen bu yurtlara çocuklarını teslim etmektedirler. Aladağ’da gerçekleştirilen çalışma ziyaretinde de aileler bu gerçeğı dile getirmişlerdir.

Eđer ilköğretim değil ama ortaöğretim için vakıflar, dernekler veya özel kuruluşlar tarafından yurtlar açılıp işletilecek ise mutlak surette buraların ruhsatlandırılması, çalışacak insanların seçilmesi ve daha sık/etkin olarak denetlenmesi ve kurlsızlık halinde uygulanacak yaptırımlar daha somut ve ağır hale getirilmelidir. Çünkü barınma hakkının kötüye kullanılıp, kimi yöntemlerle çocuklarımızın ve gençlerimizin çağdışı, bölücü ve Türkiye Cumhuriyeti'nin

kuruluş felsefesine aykırı biçimde eğitilmelerinin engellemek gerektiği devletin asli görevlerinden birisidir.

Ayrıca, Komisyonumuzun çalışma yaptığı ve raporun yazıldığı zaman diliminde ülkemizdeki öğrencilerin kamusal eğitim ve barınma haklarına ilişkin sorunlar ve öğrenci yurtlarında çocuklarımızın karşı karşıya bırakıldığı sorunlar ne yazık ki devam etmektedir. Çocuklarımızın barındığı kurumların denetimine ilişkin hala güçlü bir mevzuat oluşturulamamıştır. Oysaki komisyonumuzun çalışmasına ilişkin usul ve esaslar arasında “Komisyonun gerekli görmesi halinde, komisyon olarak ya da oluşturulacak alt komisyonlar marifetiyle mahallinde inceleme ve araştırmalar yapması” kararı da bulunmaktadır. Bu anlamda, alanında yapılan tek çalışma komisyonumuzun kurulmasına da neden olan Aladağ’daki elim yurt yangını vakası ile sınırlı olmuştur. Oysa komisyonumuzun en azından ailelerinden uzakta eğitim almak zorunda kalan çocuklarımızın eğitim gördükleri diğer illerdeki benzer konumdaki yurt, pansiyon vb. yerleri inceleme fırsatı bulmuş olsa idi çocuklarımızın barınmalarına ilişkin farklı sorunlar tesbit edilebilir ve bu sorunların üzerine gidilebilir, çözüm önerileri geliştirilebilirdi.

Aladağ Yangınında kaybettiğimiz öğrencilerin kalmakta oldukları pansiyonun “Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Derneği” adındaki bir dernek tarafından açıldığı bilinmektedir. Derneğin ilkökul mezunu olduğu belirtilen kurucuları, bazı kayıtlarda çiftçi ise bazı kayıtlarda esnaf şeklinde geçmektedir. Beş kişiden oluşan yönetim kurulunun birisi erkek, diğeri kız çocukları için iki pansiyon açtığı, daha sonra nedeni anlaşılmayan sebeplerle kız öğrencilerin erkek, erkek öğrencilerin kız yurduna transfer edildiği aktarılmaktadır.

Yurtları açan derneğin kuruluş aşaması ile ilgili Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı temsilcilerine sorduğumuz sorulara yanıt olarak “kendilerinin yurdun kurulması ve eksiklikleri hakkında tarafımızca öne sürülen ifadelerin içinde onaylamadıkları hiçbir eylemin gerçekleşmediği, bakanlığın yetki alanı dışında gördükleri işlerde de söz sahibi olmadıkları” şeklinde bizi destekler açıklamalar yapılmıştır.

Aladağ’da Ortaöğretim öğrencilerine hizmet vermek için açılmış olan yurttan, hiç ortaöğretim öğrencisinin kalmıyor olması düşündürücüdür. Müfettiş raporlarında da belirtilen bu durum, yurdun ilk ve ortaokul öğrencilerini barındırdığı gerçeğini ortaya çıkarmaktadır. Aladağ yangını olduğu tarihlerde özel teşebbüsün ortaokul düzeyinde yurt açma yetkisi yoktu. Bu nedenle yurttan ilk ve ortaokul öğrencilerinin sürekli barındırılması İlçe Milli Eğitim

Müdürü, yurt yöneticileri ve teftiş yapan müfettişler ve şube müdürlerinin görevlerini tam olarak yapmadıklarını göstermiştir. Müfettiş raporlarında yurttaki ortaöğretim öğrencisi olmadığı tespit edilmesine rağmen, bu durumun nedenleri araştırılmamış, üstün körü rapor tutularak geçirilmiştir.

Aladağ Yangını konusunda toplanan komisyonunun kurulma amacı suçluların yargılanması ve gerekli önlemlerin alınarak bir daha Aladağ benzeri korkunç bir olayın yaşanmaması iken, komisyonun fiili işleyişi sonucu bu amaçlara dair somut katkı yapılamamıştır. Ana Muhalefet Partisi olarak bizler, “öğrenim çağındaki çocuklarımızın gittiği okullar, yurtlar, dershaneler Milli Eğitim Bakanlığı’nın kontrolünde olsun” görüşünü savunmakta, Diyanet İşleri Başkanlığının ise bu konuyla ilgili doğrudan bir tasarrufu olmaması gerektiğini savunmaktayız. Fakat yapılan açıklamalardan bu görevin AKP Hükümetinin kendi elleriyle Diyanet İşleri Başkanlığına diğer kurumlardan bağımsız olacak şekilde teslim edildiği anlaşılmaktadır. Kuran kurslarına katılan çok sayıda çocuğumuz olduğu bilinmekte iken Milli Eğitim Bakanlığının devreye girmesi ve bu kursları denetlemesi sağlanmalıdır. Ancak bu sayede Aladağ gibi Konya gibi felaketlerin önü alınabilecektir. Diyanet İşleri Başkanlığına olağandışı yüksek bütçeler tahsis eden AKP Hükümetinin, çocuklarımızın can güvenliğini sağlayacak bir yol temin etmediği, evlatlarımızın kontrolsüz, gelişi güzel mecralarda, kim oldukları belli olamayan kişilerin ellerinde eğitim görmelerine göz yumduğu açıkça görülmektedir. Konuyla ilgili tepkimizi gösterdiğimizde de “Diyanetin bu anlamda titiz davrandığı” öne sürülerek bizlerin ifadelerini yok saymışlardır.

Üniversite öğrencileri dışında özel yurtların açılmasının sakıncalı olduğu yolundaki görüşümüz, son iki yıldır yaşanan korkunç olaylar sonunda açık ve acı bir şekilde bir kez daha görülmüştür. Çocuklarımız yalnızca yangında ve tüp patlamalarında hayatlarını kaybetmekle kalmamış, çeşitli yerlerde cinsel taciz ve tecavüz vakalarına da maruz kalmışlardır. Bütün bu korkunç olayların yaşandığı alanlara bakıldığında, tüm bu olayların cemaat destekli özel yurtlarda gerçekleştiği, bu yurtların ve onları işleten vakıfların sorunsuzca faaliyetlerine devam ettiği görülmektedir.

Bu noktada Milli Eğitim Bakanlığının teşkilat yasasında değişiklik yapmak suretiyle, devlet kurumu olan ve onların doğrudan denetimindeki belediyelere yurt açma yetkisini verilmesi yerine, yurt açma izni kendi eğitim durumu bile belli olmayan, neye hizmet ettiği bilinmeyen ve denetlenemeyen kişilere ve kurumlara tanınmaktadır. Bu tür kişilerin ya da cemaatlerin yurt açmasını sakıncalı görmeyen iktidar, yurtların denetlendiğini ve bu

denetlemelerde bir sorun olmadığını ifade etmektedir. Fakat şunu göz ardı ettikleri de çok açıktır; Denetimleri yapan kişi ve kurumlar bir önceki denetimde eksik olduğunu saptadıkları şeylerin bir sonraki denetimde tamamlanıp tamamlanmadığına dahi bakmamışlardır. Aladağ'daki yangında da dikkatle denetlendiği iddia edilen yurdun zemininin yanıcı bir madde ile kaplı olması kabul edilebilir gibi değildir ki komisyon başkanı AKP Milletvekili Fatma Güldemet Sarı, Aladağ'da yapılan incelemede yerdeki halıları görüp, “Şunları tutup fırlatasım var” diyerek durumun korkunçluğunu hissetmiştir. Bu hissiyata rağmen birilerinin korunmasına göz yumulması bizi derin bir vahamete sürüklemiştir. 11 Mayıs günü, olaydan 6 ay sonra yerinde inceleme yapan komisyon üyeleri derneğin erkek öğrenci yurdunda da aynı ihmaller ve denetimsizliğin söz konusu olduğunu görmüştür..

Komisyonumuzun çalışmaları Milli Eğitim Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı gibi bakanlıklarımızı yakından ilgilendirmesine rağmen, komisyonumuzun yaptığı toplantıların hiç birisine Bakan düzeyinde bir katılım olmamış, hiçbir bakan komisyona bilgi vermemiştir. Komisyona katkı sunmak için farklı kurumlardan gelen uzmanlar, tabir yerinde ise yalnızca kendi kurumlarının reklamını yaparak komisyondan ayrılmışlardır. Konunun asıl müdahilleri ise komisyona dâhil bile edilmemiş bu sayede meselenin üstü apar topar örtülmüştür. Komisyonumuzun çalışmaları sırasında bakanlıklara bağlı kurumların yapmış oldukları sunumlarda “Her kurum her işi mükemmel yapıyor” gibi bir yaklaşım sergilenmiş, ancak Aladağ yangınında 11 öğrencimizin ve bir belletmenin hayatını kaybetmesine neden olay ile ilgili hiçbir kurum sorumluluk almamıştır. Oysa yaşanan faciada denetimsizlik başrolüdür. Dolayısıyla devletin teslim ettiği kişi ve kurumların ehliyet ve liyakat noksanlığı ortada olmasına karşın, ihmal ve denetimsizliklerin siyasi olarak sorumlusunun kim olduğu da sorulmalıdır. Bu sorunun cevabı ne yazık ki komisyonumuzda yanıt bulmamış, bu raporda da yer almamıştır.

Denetim aşamasındaki kurumlar, özellikle de İç İşleri Bakanlığı (Kaymakam, Vali) ve Milli Eğitim Bakanlığının (İlçe Milli Eğitim Müdürü, İl Milli Eğitim Müdürü) rolü birbirinden bağımsız düşünülemez. Denetim görevlerini MEB Maarif Müfettişleri yaptığı için, İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlerini bu işin dışında tutmamız mümkün değildir. Görevini eksik yapan paydaşlar, sorumluluk açısından birbirinden ayrı değerlendirilmekte, fakat hükümetçe aynı titizlikle korunmakta, Kaymakamdan Milli Eğitim Müdürüne kadar ilçede yetkili olan bütün önemli devlet görevlilerinin olaydaki sorumlulukları göz ardı edilmektedir.

Dernek kurmanın kolay, fakat denetlemenin zor olduğu bir ortamda öğrenci yurt hizmeti gibi birçok insanı ilgilendiren ciddi bir faaliyeti ehil olmayan derneklere vermek, Aladağ benzeri birçok yeni faciaya kapı aralayacaktır. Aladağ Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Derneği 2009 yılında kurulmuş bir dernektir. O günden bu güne istediği alanda faaliyet göstermiştir. Yurt açma iradesindeki derneğin mensuplarının bu konuda ne kadar eğitilmiş ya da donanımlı olduğu sorgulanmadan gerekli izinler kendilerine verilmiş, aralarında tek bir eğitimci yer almayan derneğin eğitim faaliyetleri sorunsuzca devam ettirilmiştir. Dernekleri denetlemekten sorumlu İçişleri Bakanlığı'nın da bu noktada önemli bir rol oynaması ve en azından eğitim gibi ciddi bir konuda çalışacak dernekleri daha dikkatli biçimde denetlemesi gerekmektedir. Bir derneğin kurs açması, yurt işletmesi, öğrencilerin barınma, yemek ve sağlık masraflarını karşılaması ve onlara kitap yardımı yapması desteklenmelidir, fakat bu hizmetleri verecek kişilerin yetersizliği, yangın örneğinde olduğu gibi beklenmeyen sonuçlara yol açacaktır. Komisyonda özellikle bu konuda yaptığımız vurguya dair somut bir çalışma yer almamıştır.

Konu bütünüyle ele alındığında bu işin asıl sorumlusu örtülü sahibi cemaatler olan bu tür derneklerin açılmasına ve faaliyet göstermesine izin veren İçişleri Bakanlığı ve gerekli denetim görevini yerine getirmeyen, öğrencileri cemaatlere teslim eden Millî Eğitim Bakanlığıdır. Komisyona Millî Eğitim Bakanlığında gelen temsilciler, başta Teftiş Kurulu Başkanı olmak üzere kendi sorumluluklarını inkâr noktasında görüş bildirerek tüm sorumluluğu Kaymakamlık ve Millî Eğitim Müdürünün üzerine yüklemek istemişlerdir. Komisyonun bütün oturumları sonrası Millî Eğitim Bakanlığıyla yeniden görüşülmesi gerektiğine dair çağrımız dikkate alınmamış ve Bakanlık komisyon görüşmelerinin bu önemli aşamasında dışarıda bırakılmıştır.

Aile, çocuk ve eğitim düzenlemeleri Anayasamız ile güvence altına alınmıştır. Anayasa devlete her türlü istismara ve şiddete karşı çocuklarımızı koruma görevi verilirken, eğitim-öğretim hakkını da devlete bir ödev olarak verilmesi hüküm altına alınmıştır. Anayasanın 41.maddesi ailenin korunması ve çocuk haklarını düzenler.

“MADDE 41- (Değişik: 3/10/2001-4709/17 md.) Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır. Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilâtı kurar. (Ek fıkra: 12/9/2010-5982/4 md.) Her çocuk, korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan

ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir. (Ek fıkra: 12/9/2010-5982/4 md.) Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır.”.

Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi ise Anayasamızın 42. Maddesinde teminat altına alınmıştır.

“MADDE 42- Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir. Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılâpları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz. Eğitim ve öğretim hürriyeti, Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz. İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır. Özel ilk ve orta dereceli okulların bağlı olduğu esaslar, Devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak, kanunla düzenlenir. (Ek fıkra: 9/2/2008-5735/2 md.; İptal: Anayasa Mahkemesinin 5/6/2008 tarihli ve E.: 2008/16, K.: 2008/116 sayılı Kararı ile) Devlet, maddî imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacı ile burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar. Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır. Eğitim ve öğretim kurumlarında sadece eğitim, öğretim, araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetler yürütülür. Bu faaliyetler her ne suretle olursa olsun engellenemez. Türkçeden başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilmez. Eğitim ve öğretim kurumlarında okutulacak yabancı diller ile yabancı dille eğitim ve öğretim yapan okulların tabi olacağı esaslar kanunla düzenlenir. Milletlerarası antlaşma hükümleri saklıdır.” denmektedir.

Anayasamızın 42. maddesinde eğitim öğretimin Devlet gözetiminde yapılacağı, Atatürk ilke ve inkılâplarına, çağdaş bilim esaslarına aykırı eğitim öğretim yerlerinin açılmayacağı hüküm altındadır. Bunun yanı sıra ilköğretimin zorunlu ve parasız olduğu kesin bir hükümdür.

Anayasa dışında, ülkemiz Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi gibi uluslararası düzenlemelere taraftır.

Bunun yanı sıra Anayasamızın 174. Maddesi ile teminat altına alınan devrim kanunlarının korunması hükmü ile alternatif eğitim kurumları açılmayacağı, eğitim-öğretimin Türkiye Cumhuriyeti'nin laik niteliğini uygun olacağı güvence altına alınmıştır. Buna karşın

MEB, özellikle son yıllarda eğitim öğretim faaliyetlerinde sivil toplum kuruluşu adı altındaki pek çok vakıf ve dernekler ile protokoller yaparak bu vakıf ve dernekleri eğitim öğretimin adeta “asli unsur” haline getirmeye çalışmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın Anayasal görevlerini yerine getirmemesi nedeniyle öğrencilerimizin yurt ve barınma sorunu her geçen gün büyümektedir. Aladağ'da yaşanan elim yurt yangını, yangında yitirdiğimiz çocuklarımız bu sorunun gözle görülmesi açısından da çok önemli olanıdır. Aladağ nüfus olarak Adana'nın en küçük ilçesidir. İlçe Milli Eğitim Müdürü, şube müdürleri, kaymakam ve ilgili kişilerin bahsi geçen yurttaki kaçak olarak ortaokul ve ilkokul çocuklarının sürekli barındırıldığını bilmeme imkânları yoktur. Tüm yöneticiler bu duruma göz yummuştur. Yurdun denetimini yapan Maarif Müfettişleri de bu durumu tespit etmelerine rağmen, tedbir almadıkları için suça ortak olmuşlardır.

Yurt çalışanlarının ve yöneticilerinin kâğıt üzerinde varlıkları bir anlam taşımamaktadır. Alanında uzman olmayan kişilerin işlettiği bu yurt yangını ihmallerle doludur.

Yurt binasının bazı bölümlerinin ahşap, yerlerinin halı kaplı olması uzman olmayan denetçilerin bile dikkatini çekmesi gereken bir vaka olmasına rağmen, bu duruma İlçe Milli Eğitim Müdürü, denetim yapan şube müdürü ve Maarif Müfettişlerinin sessiz kalmaları manidardır.

Yangın önleme adına yapılan tatbikat ve doldurulan formlar şüphelidir. İlgili formların sonradan doldurulmuş olma ihtimali savcılar tarafından araştırılmalıdır.

Özel Öğrenci Yurtlarında öğrenciler belli bir oranda ücret ödeyerek barınma hizmeti almaktadırlar. Tespit edildiği kadarı ile yurttaki kalan öğrencilerin çoğunun para ödemediği, giderlerin yurt yönetimi tarafından karşılandığı bilinmektedir. Yurt yöneticilerinin hesap hareketleri incelenmeli ve yurdun finansının kim ya da kimler tarafından yapıldığı tespit edilmelidir.

Yoksul köy çocuklarının bu yurttaki sağlıksız ortamda barınmasına müsaade eden tüm yöneticiler soruşturmaya dâhil edilmelidir.

Aladağ'da bir yıl önce yıkılan devlete ait yurdun yıkılma sebepleri araştırılmalıdır.

Öğrencilerin ailelerinin yurdun mevzuata uygun olup olmadığını, yaş gruplarının yasa dışı bir şekilde barındırıldığını bilmelerine olanak yoktur. Kağıt üzerinde mevzuata uygun olduğu izlenimi olsa da, yurdun açılmasına, faaliyetini devam ettirmesine, mali kaynaklarının araştırılmamasına neden olan tüm ilgililer soruşturmaya dahil edilmelidir.

Aladağ yurt yangını ülke genelinde barınma ihtiyacının içinde bulunduğu durumu açığa çıkarmıştır.

Önceki yönetmelik (Özel Öğrenci Yurtları Yönetmeliği) gereğince Ortaokul öğrencilerinin ortaöğretim düzeyindeki bir yurtta sürekli olarak bulunmamaları gerekmektedir. Bu durum yönetmeliğin 21 inci maddesinde; Ortaöğretim veya yükseköğretim kurumlarında sınavlara girmek veya bu kurumlara kayıtlarını yaptırmak, açıköğretim lisesi veya açıköğretim fakültesinde yüz yüze eğitimi gerektiren derslere katılmak ya da yükseköğrenime hazırlayıcı dersanelere devam etmek için yurtta barınma ihtiyacı duyan öğrenciler, kamu personeli seçme sınavı ve açıköğretim sınavlarına hazırlık dersanelerine devam edenler ile okulların tatil olduğu dönemlerde sosyal, kültürel ve sportif amaçlı faaliyetlere katılan misafirler yurt yönetimince belirlenen şartları kabul etmek ve durumlarını belgelemek kaydıyla yurtta barındırılabilir.

(Değişik ikinci fıkra : 24.02.2011/27856 RG) İhtiyaç olması ve açık kapasite bulunması hâllerinde, ders yılı ile sınırlı olmak üzere, yükseköğretim yurtlarında ortaöğrenim öğrencileri, ortaöğretim yurtlarında ise yükseköğrenim öğrencileri veya ilköğretim 6 ncı, 7 nci ve 8 inci sınıf öğrencileri barındırılabilir. Ancak, yükseköğrenim öğrencileriyle ilköğretim öğrencileri aynı yurtta barındırılmaz. Farklı seviyede öğrenci gruplarının yurtta barındırılması hâlinde yurdun faaliyet göstereceği binanın fizikî durumunun hizmete uygun olması, her öğrenci grubunun aynı binanın ayrı kat veya bloklarında yerleştirilmeleri, giriş ve çıkış kapıları ile banyo ve tuvaletlerin her öğrenci grubu için ayrı olması gerekir.

Geçici olarak barındırılanların kimlik, okul veya kurum ve dersane bilgileri, yurt müdürlüğünce en geç beş gün içinde il veya ilçe milli eğitim müdürlüğüne bildirilir.” hükmü ile ifade edilmektedir.

Aladağ’da ilk ve ortaokul öğrencilerinin yukarıda sözü edilen yönetmelik maddesine dayalı olarak barındırıldıkları belirtilse dahi, ilkokul öğrencilerinin kalmalarının tamamen

yasak olduğu, 6, 7 ve 8 inci sınıf öğrencilerinin ise geçici süreli kalabilecekleri ilgili maddede kesin olarak hüküm altındadır.

Aslında Aladağ'da ortaya çıkan bu sorunun ülke genelinde binlerce “yurtta” var olduğu bilinen bir gerçektir. Karaman'da yaşanan istismar vakasında da yasak olmasına rağmen ilk ve ortaokul öğrencileri kaçak açılmış olan “yurtta” barındırıldığı yine çocuklarımıza yönelik başka üzücü bir olay vesilesi ile ortaya çıkmıştır. Yurt adı altında ülke genelinde kaçak olarak faaliyet gösteren evlerin olduğu bilinmektedir.

Kaçak evlerin/yurtların çoğalmasının nedeni AKP'nin 2013 yılında Türk Ceza Kanununun 263 üncü maddesini yürürlükten kaldırmasıdır. Bu düzenleme ile kanuna aykırı eğitim kurumu açan, çalıştıran ve bu merkezlerde çalışanlara verilen 6 aydan 3 yıla kadar hapis cezasını ortadan kaldırmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi olarak TCK'nın 263 üncü maddesinin yürürlükten kaldırılmasını Anayasa Mahkemesi'ne götürmüştük. Ancak 4 karşı oya rağmen Anayasa Mahkemesi iptal kararı vermemiştir. TCK 263 üncü maddenin yürürlükten kaldırılması ile kaçak yurt/ev ve eğitim kurumlarının sayıları ülkemizde hızla artmıştır.

Adana Aladağ Tahsil Çağındaki Talebelere Yardım Derneği Orta Öğretim Kız Öğrenci Yurdu'nda yaşanan elim hadise, Devletin asli görevleri arasında bulunan eğitim hakkı yükümlülüğünün, halkın yoksul ve yoksun kesimlerinin denetimsiz, kuralsız, çağdaş, evrensel eğitim sisteminden uzak, çocuğun üstün yararı kavramına aykırı bir biçimde cemaat vakıf, kişi ve kurumlarca yerine getirilmesinin acı bir sonucudur. Komisyonumuz, kamusal eğitim ve barınma haklarının tüm öğrencilerimiz için güvence altına alınıp yaygınlaştırılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla kurulduğu için, eğitim hizmetinin en önemli parçası olan barınma imkanının da öncelikle devlet eliyle sağlanması gerektiği mutlak surette kayıt altına alınmalıdır. Denetimsiz “özel yurt” mantığı ve bu alanın gelişigüzel, sadece evdeki “yatma kalkma” mantığına göre tasarlanması asla kabul edilemez. Ülkemizdeki bazı özel yurtların sadece para kazanmaya yönelik bir gayret olduğu, bazılarının çeşitli vakıf, dernek, STK adı altında sözde hizmet yapanlar olduğunu sadece biz değil, komisyonumuzda bilgi veren Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürü Sinan Aksu da dile getirmiştir.

Sonuç olarak Aladağ'da yaşanan faciaya ilişkin önlemler alınması amacıyla oluşturulan araştırma komisyonu, beklentilerin hiçbirine ulaşamamış olup, Hükümet yetkililerinin olaydaki sorumluluğunun ve yurt yangınına neden olan cemaat destekli derneğin korunması dışında

hiçbir sonuç elde edilememiştir. Yukarıda geniş olarak belirttiğimiz nedenlerle iktidar partisi üyelerince hazırlanan rapora muhalefet şerhi koyduğumuzu bildiririz.